

**De la voința legiuitorului la pixul magistratului -  
despre sancționarea luării de mită comisă în cadrul sistemului medical**

**Lect. Univ. Dr. Teodor Manea**

*Facultatea de Drept, Academia de Studii Economice din București*

**Motto** „nu se poate face abstracție de împrejurarea că acordarea unor atenții atunci când mergi la medic a devenit în societatea românească o adevărată cutumă, un adevărat obicei”<sup>1</sup>

**Rezumat:** *Prezentul articol analizează gradul de aliniere a activității organelor judiciare cu politicile penale stabilite la nivel național pornind de la o serie de hotărâri definitive prin care au fost condamnate cadre medicale – medici și asistenți – pentru comiterea infracțiunii de luare de mită.*

*Sunt avute în vedere, pe de o parte, pedeapsa principală aplicată, iar pe de altă parte, modalitatea în care organele judiciare înțeleg să aplice pedeapsa complementară constând în interzicerea exercitării dreptului de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii.*

*Analiza arată că pedepsele sunt fie sub minimul – ca efect al aplicării până la ultimele lor consecințe fie a circumstanței atenuante prevăzute la art. 75 alin. (2) lit. b) Cod penal, fie a cauzei de atenuare consecutivă recunoașterii învinuirii – sau la minimul special, cu suspendarea executării pedepsei și doar uneori însoțite de pedeapsa complementară a interzicerii exercitării totale a profesiei de medic.*

*Această viziune o împărtășesc atât instanțele, cât și parchetele – aspect ușor observabil atât prin modalitatea de exercitare a căilor de atac cât și prin conținutul Acordurilor de recunoaștere a vinovăției încheiate.*

*Față de aceste concluzii propunem, în final, și o serie de soluții menite să determine aplicarea unor pedepse care să aibă, pe lângă un caracter uman, și o componentă disuasivă relevantă.*

**Cuvinte cheie:** *limite de pedeapsă, pedeapsă complementară, luare de mită, cadre medicale.*

**From the will of the legislator to the pen of the magistrate – on sanctioning bribery in healthcare system**

**Abstract:** *This article analyses the degree of alignment of the work of the judiciary with national criminal justice policies on the basis of a series of final judgments convicting medical professionals - doctors and nurses - for the crime of bribery.*

---

<sup>1</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

*It considers, on the one hand, the main penalty imposed and, on the other, the way in which the judicial authorities intend to apply the additional penalty consisting in the prohibition to exercise the right to hold the position, exercise the profession or trade or carry out the activity used to commit the offense.*

*The analysis shows that the punishments are either below the minimum - as a result of the application to their last consequences or of the mitigating circumstance provided for in Art. 75 para. (2) lit. b) of the Criminal Code, or the mitigating circumstance consequent to the admission of the accusation - or at the special minimum, with suspension of the execution of the sentence and only sometimes accompanied by the additional penalty of a total ban on practicing the medical profession.*

*This view is shared by both the courts and the public prosecutor's offices - a fact which is readily apparent both from the way in which appeals are lodged and from the content of the recognition agreements concluded.*

*Finally, in the light of these conclusions, it proposes a series of solutions designed to ensure that penalties are not only humane but also have a relevant dissuasive component.*

**Key words:** *sentencing limits, complementary sentencing, bribery, medical professionals.*

## I. DE CE UN STUDIU DESPRE SANȚIONAREA INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE

1. Corupția este un fenomen constant și preocupant în orice societate, drept urmare nu putem fi mirați de prezența acesteia și pe plaiurile mioritice.

Referiri despre flagel regăsim, spre pildă, în jurisprudența instanței de contencios constituțional, care arată că *„fenomenul corupției este considerat a fi una dintre cele mai grave amenințări cu privire la instituțiile statului de drept, democrație, drepturile omului, echitatea și justiția socială, cu efecte negative asupra activității autorităților și instituțiilor publice și asupra funcționării economiei de piață. Corupția se constituie într-un obstacol al dezvoltării economice a statului și compromite stabilitatea instituțiilor democratice și fundamentul moral al societății. În consecință, în ultima perioadă, politica penală declarată a statului a fost aceea de a intensifica eforturile în scopul adoptării unor acte normative în materia combaterii corupției, care, printre altele, să prevadă incriminarea coordonată a tuturor infracțiunilor de corupție la toate nivelurile autorităților și instituțiilor statului”<sup>2</sup>.*

De asemenea, în fundamentarea Strategiei Naționale Anticorupție pentru anii 2021 – 2025 descoperim notat: *„corupția rămâne o provocare la nivel național și regional, deși în plan strategic, corupția este fenomenul infracțional care a făcut cel mai des și mai constant obiectul politicilor penale în România, începând cu anul 2001. Acest fenomen afectează societatea în cele mai diverse moduri, fiind de natură a genera consecințe negative atât în viața economică, cât și socială a cetățenilor. În acest sens, s-a putut observa că, în anumite instanțe, fenomenul corupției a afectat viața, integritatea fizică, încrederea față de instituțiile statului și patrimoniul cetățenilor”<sup>3</sup>.*

<sup>2</sup> Curtea Constituțională a României, dec. nr. 584/25 septembrie 2018, [www.ccr.ro](http://www.ccr.ro).

<sup>3</sup> Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.269/2021, M.Of., Partea I, nr. 1218 bis din 22 decembrie 2021. Anexa 1, p. 3. Se arată în continuare, în aceeași notă preocupantă, cum *„Corupția rămâne o cauză care limitează perspectivele de dezvoltare a României și capacitatea de promovare a obiectivelor de politică externă, inclusiv a imaginii României în mediul internațional. Totodată, corupția afectează eficiența și profesionalismul din autoritățile și instituțiile publice,*

Și la nivel social corupția este văzută ca o *boală* larg răspândită. Spre exemplu, potrivit Eurobarometrului privind corupția, realizat în anul 2023, 79% dintre respondenți consideră că fenomenul este unul generalizat la noi în țară<sup>4</sup>.

**2.a.** Recunoscând această realitate – pe care de altfel, față de multele discuții purtate de un număr suficient de mulți ani despre *lupta împotriva corupției* – nu am putea să o ignorăm nici dacă ne-am dori, notăm în continuare că fenomenul poate fi abordat din mai multe perspective, unele politici vizând prevenirea corupției, iar altele combaterea acesteia.

Dacă prevenirea se face prin politici specifice de conștientizare în special, combaterea este axată pe latura mai întunecată a disciplinării. Cum faptele sunt unele grave, sancțiunile sunt primordial de natură penală, ceea ce face ca organele judiciare să joace un rol esențial în reușita politicilor de combatere a corupției imaginate la nivel statal.

Ce ne-am propus prin acest studiu este să analizăm, pornind de la un domeniu relevant, dacă modul de intervenție a organelor judiciare – însemnând sancțiunile efectiv aplicate de acestea – este în consonanță cu politicile penale, ca parte esențială a măsurilor anti-corupție puse în practică la nivel statal.

**b.** Pentru lucrarea de față vom privi aspectul menționat din perspectiva celei mai grave infracțiuni de corupție, așa cum o prevede Codul penal, anume luarea de mită.

De asemenea, pentru relevanța studiului, am ales să analizăm practica judiciară privind infracțiunile de luare de mită comise de cadrele medicale (medici și asistenți medicali). Decizia este fundamentată pe faptul că, potrivit Eurobarometrului din 2023, percepția asupra corupției din sistemul medical român este extrem de ridicată - scorul a fost de 53 de puncte, media europeană fiind de 29. În același timp, potrivit aceluiași sondaj, dintre toate opțiunile oferite, acesta este și cel mai înalt scor. Pe locul următor se regăsesc partidele politice și politicienii la nivel național, regional sau local cu 44 de puncte, și poliția și vama cu 42 de puncte<sup>5</sup>.

**c.** Pentru a putea porni la drum, vom regăsi în Tabelul 1 limitele de pedeapsă prevăzute la art. 289 Cod penal, inclusiv în cazul incidenței unor cauze de agravare sau

---

*mai ales din perspectiva furnizării de servicii de interes general, aspect care generează o încredere scăzută a cetățenilor în capacitatea statului de a gestiona relațiile sociale. Cauzele fenomenului corupției sunt multiple, iar problematica prevenirii și combaterii corupției intră în spectrul de competență a mai multor instituții din România, care trebuie să coopereze pentru obținerea sinergiei în activitățile de promovare a integrității. Din perspectiva mediului de afaceri privat din România, se poate constata că au fost înregistrate evoluții în promovarea integrității în mediul de afaceri, mai ales în cadrul întreprinderilor publice, care însă pot cunoaște progrese suplimentare, printr-o colaborare strânsă cu autoritățile și instituțiile publice, care pot impulsiona inițiativele de promovare a integrității în sectorul privat. Corupția nu reprezintă un impediment (deal-breaker) în derularea afacerilor din cauza percepției greșite a antreprenorilor potrivit căreia corupția ar fi necesară pentru a derula unele contracte în România. O provocare suplimentară pentru autorități este cauzată de rolul corupției de facilitator al activității grupurilor de crimă organizată. Prin urmare, prezenta strategie include un obiectiv specific care are în vedere abordarea integrată a corupției și criminalității organizate, deoarece granița dintre corupție și criminalitate organizată este doar de ordin formal – conceptual, pentru rațiuni de abordare sistemică și coerentă din punct de vedere legal și instituțional”.*

<sup>4</sup> <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2968>.

<sup>5</sup> Răspunsurile sunt un răspuns la întrebarea „(ȚARA NOASTRĂ) credeți că a da și a lua mită și abuzul de putere pentru câștig personal sunt răspândite printre următoarele?” - <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2968>.

atenuare.

Tabelul 1

I	Art. 289 Cod penal	3	10
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. b Cod penal	2	6 ani și 8 luni
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 396 alin. (10) Cod de procedură penală sau art. 480 alin. (4) Cod de procedură penală	2	6 ani și 8 luni
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 396 alin. (10) Cod de procedură penală sau art. 480 alin. (4) Cod de procedură penală și art. 75 alin. (2) lit. b Cod penal	1 an și 4 luni	4 ani 5 luni și 10 zile
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal	3 ani	13 ani
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. b cod penal și art. 35 alin. (1) Cod penal	2 ani	9 ani și 8 luni
	Art. 289 Cod penal cu aplicarea art. 396 alin. (10) Cod de procedură penală sau art. 480 alin. (4) Cod de procedură penală și art. 35 alin. (1) Cod penal	2 ani	9 ani și 8 luni
II	308 alin. (1) rap. la art. 289 alin. (1) Cod penal	2	6 ani și 8 ani

Exercițiul a fost realizat, exemplificativ, pentru forma tip a infracțiunii de luare de mită. Acesta poate fi repetat, cu ușurință, și relativ la varianta atenuată de la art. 308 alin. (1) Cod penal<sup>6</sup>.

## II. REALITATEA DIN TEREN

1. În demersul de a observa, pornind de la aceste limite de pedeapsă, cum sunt efectiv individualizate sancțiunile, am analizat practica judiciară relevantă în materie. Prin intermediul portalului de jurisprudență rejusr.ro, am selectat următoarele opțiuni:

- Tip instanță – curte de apel;
- Obiect – luarea de mită;
- Tip document – hotărâre. Din această categorie am exclus sentințele, oprind doar cazurile în care instanța s-a pronunțat în apel.

Am ales hotărârile definitive pronunțate de curțile de apel pentru că, pe de o parte, reprezintă instanțe de nivel ierarhic superior, iar în același timp acoperă și teritoriul național în întregul său.

De asemenea, căutarea după obiect conferă o selectare *ab initio* a hotărârilor celor mai relevante în materie. Este real că putem descoperi condamnări pentru luare de mită și în dosare care sunt categorisite după alt obiect (alte infracțiuni de corupție de exemplu), dacă în cauza specifică sunt trimise în judecată și alte persoane pentru alte infracțiuni, sau aceeași persoană și pentru alte infracțiuni și sistemul a dat preferință acestora. Totuși, am realizat analiza noastră pe o perioadă de timp suficient de mare, încât chiar și pierzând o serie de

<sup>6</sup> Deși ni se poate reproșa că orice profesionist al dreptului poate stabili cu ușurință cifrele, am ales să le adăugăm aici pentru claritatea cercetării noastre.

spețe, să avem la dispoziție un număr de hotărâri suficient de relevant pentru a putea trage concluzii pertinente.

Cu acest obiectiv în minte, am căutat deciziile pronunțate între 1 ianuarie 2020 și 15 iulie 2024 în care s-au pronunțat soluții de condamnare pentru comiterea unei infracțiuni de luare de mită de către un cadru medical (fie acesta medic sau asistent medical) și am descoperit 21 de astfel de hotărâri, prin care au fost condamnate 25 de persoane pentru comiterea a 27 de infracțiuni de luare de mită.

Rezultatul cercetării este evidențiat în tabelul de mai jos – Tabelul 2. Pentru o imagine completă a situației regăsim aici aspecte referitoare la:

- specializarea efectivă a cadrului medical, în cazul în care această informație se regăsește în hotărâre;
- numărul de acte comise (relevant pentru reținerea infracțiunii în formă continuată);
- suma totală a mitei **primite**;
- pedeapsa la care a fost condamnat infractorul și eventuala aplicare a instituției suspendării sub supraveghere a executării acesteia, precum și
- aplicarea sau nu a pedepsei complementare prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. g) Cod penal - *interzicerea exercitării „dreptului de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii”* -, iar în prima situație modalitatea concretă de individualizare a sa.

Tabelul 2

Nr.	profesie	Număr de acte / sume de bani	Pedeapsă principală	Pedeapsă complementară prevăzută la art. 66 alin. (1) lit. g) C.pen.
1 <sup>7</sup> .	medic primar - specialitatea diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, șef secție.	1 act – app. 600 de lei.	3 ani închisoare – 91 C.pen. - termen de supraveghere de 4 ani -	66 alin. (1) lit. a), b), și k) - pe o perioadă de 5 ani – <i>fără lit. g)</i>
2 <sup>8</sup>	<b>medic primar psihiatru</b>	62 de acte materiale - diverse sume de bani app. 12.031 lei) și produse alimentare / nealimentare	2 ani și 8 luni - rezultantă 3 ani – 91 C.pen. - termen de supraveghere de 4 ani.	Interzicerea dreptului de a exercita profesia și de a desfășura activitatea de medic <b>în sistemul public</b> sanitar - pe o durată de 3 ani
3 <sup>9</sup>	medic specialist radiologie și imagistică medicală	2 acte materiale – 500 de lei.	2 ani - art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 2 ani	Interzicerea dreptului de a ocupa funcția și de a exercita profesia de medic specialist radiologie și imagistică medicală <b>în cadrul Spitalului Mun. Sighișoara</b> – pe o durată de 2 ani

<sup>7</sup> Curtea de Apel București, Secția a II – a penală, dec. nr. 276/A/05 martie 2024, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>8</sup> Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, dec. nr. 197/A/14 februarie 2024, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>9</sup> Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 706/A/21 decembrie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

4 <sup>10</sup>	asistent medical generalist - clinica S.C. N.F.D.M.C.S.R.L.	6 acte materiale – app. 850 de lei.	2 ani și 6 luni – rezultantă 3 ani – 91 C.pen. - pe un termen de 3 (trei) ani	art. 66 alin. (1) lit. a), b) - pe o perioadă de 3 (trei) ani – <i>fără litera g</i> ).
5 <sup>11</sup>	medic ginecolog	1 act – 300 de lei	3 (trei) ani - art. 91 C.pen. - pe o durată de 3 (trei) ani termen de supraveghere	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic <b>în sistemul public de sănătate</b> - pe o durată de 1 an
6 <sup>12</sup>	medic anesteziat	1 act - 150 lei	3 (trei) ani - art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea dreptului de a ocupa funcția, de care s-a folosit în săvârșirea infracțiunii – respectiv aceea de medic în cadrul sistemului <b>de sănătate publică</b> - pe o durată de 3 (trei) ani
	asistent medical	1 act – 100 de lei	3 (trei) ani - art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea dreptului de a ocupa funcția, de care s-a folosit în săvârșirea infracțiunii – respectiv aceea de asistent medical în cadrul sistemului <b>de sănătate publică</b> - pe o durată de 3 (trei) ani
7 <sup>13</sup>	medic oncolog	1 act – 6000 lei.	2 ani și 6 luni - art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 4 ani	Interzicerea exercitării profesiei de medic în cadrul unităților medicale <b>din rețeaua de stat</b> - pe o durată de 3 ani
8 <sup>14</sup>	medic chirurg	1 act – 500 de lei	3 ani – art. 91 C.pen. - pe o durată de 3 (trei) ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic într-o unitate sanitară din cadrul <b>sistemului public de sănătate</b> - pe o durată de 1 an
	medic anesteziat	1 act – 200 de lei	3 ani – art. 91 C.pen. - pe o durată de 3 (trei) ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic într-o unitate sanitară din cadrul <b>sistemului public de sănătate</b> - pe o durată de 1 an
9 <sup>15</sup>	medic ginecolog	5 acte – app. 3400 de lei din 4 acte și un act cu o sumă neidentificată	2 (doi) ani și 6 (șase) luni – art. 91 C.pen. - pe un termen de supraveghere de 3 (trei) ani.	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii (profesia de medic), <b>doar în sistemul public de sănătate</b> - pe o perioada de 1 (unu) an.
10 <sup>16</sup>	medic ginecolog	2 acte – 1200 lei	2 (doi) ani – art. 91 C.pen. - pe un termen de supraveghere de 2 (doi) ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii - pe o durată de un an
11 <sup>17</sup>	medic – O.R.L.	2 acte – 1000 de	2 ani – rezultantă 2 ani	Interzicerea dreptului de a exercita

<sup>10</sup> Curtea de Apel Constanța, Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, dec. nr. 815/P/20 iulie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro)

<sup>11</sup> Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, dec. nr. 467/A/18 mai 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>12</sup> Curtea de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 552/5 aprilie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>13</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 717/30 martie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>14</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 12/A/04 ianuarie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro)

<sup>15</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 1768/A/22 decembrie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>16</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 1008/A/08 iulie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

		lei	5 luni și 10 zile - art. 91 C.pen. - pe durata unui termen de supraveghere de 3 ani	profesia în executarea căreia a săvârșit fapta, aceea de medic în <b>sistemul public de sănătate</b> - pe o durată de 2 ani
12 <sup>18</sup>	medic primar chirurgie cardiovasculară	11 acte materiale – 17500 de lei și 1600 de euro	3(trei) ani – art. 91 C.pen. - termen de supraveghere pentru inculpat pe o durată de 3(trei) ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic într-o unitate sanitară din <b>sistemul public de stat</b> - pe o durată de 1 an
13 <sup>19</sup>	medic expert al asigurărilor sociale	26 de acte materiale - 4050 lei și 50 de euro	3 ani – art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 3 ani	art. 66 alin. 1 lit. g) C.pen. - pe o durată de 3 ani
14 <sup>20</sup>	medic specialist psihiatru și șef al Secției Psihiatrie	2 acte – 400 de lei	3 ani – art. 91 C.pen. - un termen de supraveghere de 4 ani	Interzicerea dreptului de a desfășura activitatea medicală / medic, în executarea căreia a săvârșit fapta - pe o perioadă de 3 ani
15 <sup>21</sup>	medic primar în specializarea ortopedie-traumatologie	15 acte materiale - 5.050 euro	2 ani și 10 luni – art. 91 C.pen. - termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea dreptului de a profesa ca medic în cadrul <b>sistemului public de sănătate</b> - pe o perioadă de 2 ani
16 <sup>22</sup>	medic ginecolog	10 acte – 4.600 lei - și produsele alimentare promise, respectiv o rață, o sticlă de doi litri de vin, un litru de vișinată și 15 ouă de găină	2 ani și 4 luni - art. 91 C.pen - un termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic – pe o perioadă de 2 ani
	medic ginecolog	12 acte - 3.450 de lei	2 ani și 6 luni – rezultată 2 ani și 10 luni închisoare, 37.500 de lei amendă – art. 91 C.pen. - un termen de supraveghere de 3 ani și 6 luni	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic – pe o perioadă de 2 ani și 6 luni
	medic ginecolog	24 de acte materiale - 9.770 de lei	2 ani și 8 luni – rezultată - 3 ani închisoare, 37.500 de lei amendă - art. 91 C.pen. - un termen de supraveghere de 4 ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic – pe o perioadă de 3 ani
17 <sup>23</sup>	medic psihiatru	1 act – 70 de lei	2 ani - rezultată 3 ani - art. 91 C.pen. - pe durata unui termen de	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic în <b>specialitatea psihiatrie</b> - pe o perioadă de 4 ani

<sup>17</sup> Curtea de Apel București, Secția a II - a penală, dec. nr. 469/A/14 aprilie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>18</sup> Curtea de Apel Iași, Secția penală și pentru cauze cu minori, dec. nr. 226/18 martie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>19</sup> Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 447/A/12 Noiembrie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>20</sup> Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, dec. nr. 1095/15 Iulie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>21</sup> Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, dec. nr. 983/A/07 iulie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>22</sup> Curtea de Apel Iași, Secția penală și pentru cauze cu minori, dec. nr. 377/28 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>23</sup> Curtea de Apel Pitești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 358/2021/28 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

			supraveghere de 4 ani	
18 <sup>24</sup>	medic primar O.R.L., chirurgie plastică și reparatorie a feței și a gâtului	3 infracțiuni simple în concurs real – a pretins câte 500 de euro, a primit doar într-un singur caz	2 ani; 2 ani; 2 ani - rezultantă de 3 ani și 4 luni închisoare <b>în regim de detenție.</b>	Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa funcția de medic - pe o durată de 4 (patru) ani.
19 <sup>25</sup>	medic primar - expertiza medicală a capacității de muncă și încadrarea în grade de invaliditate	185 acte - 73.614,255 lei	3 (trei) ani - art. 91 C.pen. - pe durata unui termen de supraveghere de 4 ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia în executarea căreia a săvârșit fapta - pentru o perioadă de 4 ani
20 <sup>26</sup>	medic ortopedie pediatrică - șef de secție	20 de acte - 3250 Euro și 11.800 lei	2 ani și 6 luni - art. 91 C.pen. - pe durata unui termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia de medic <b>în sistemul public de sănătate</b> - pe o perioadă de 2 (cinci) ani
21 <sup>27</sup>	medic neurochirurg	11 acte – 2100 de lei	2 ani – rezultantă 3 ani - art. 91 C.pen. - pe durata unui termen de supraveghere de 5 ani	Interzicerea dreptului de a exercita profesia în executarea căreia a săvârșit fapta - pe o perioadă de 2 ani

2.a. Din datele adunate mai sus se observă, în primul rând, faptul că limitele de pedeapsă pentru comiterea infracțiunii de luare de mită, relativ la activitatea infracțională a cadrelor medicale, sunt între 2 și 3 ani închisoare<sup>28</sup>. Astfel, arată o curte de apel în motivarea reținerii de circumstanțe atenuante, spre exemplu, că *„nu se poate face abstracție de împrejurarea că acordarea unor atenții atunci când mergi la medic a devenit în societatea românească o adevărată cutumă, un adevărat obicei, pornind de la ideea preconceptută că altfel nu beneficiezi de întreaga atenție a medicului sau de un real ajutor acordat cu profesionalism de către acesta. Fără a avea efecte asupra aspectului penal al acestei cutume, cu alte cuvinte fără a înlătura caracterul penal al unor asemenea fapte ce nu pot fi tolerate, caracterul de obicei face să atenueze pericolul social, mai ales în situații precum cea de față în care aparținătorii pacienților acordau și o altă semnificație gestului lor, aceea de a-și exprima recunoștința față de medicul care le-a ajutat copilul. La fel de notoriu este și comportamentul unui părinte în împrejurări precum cele din cauza de față, în care evident că oricine s-ar afla poate fi capabil de fapte pe care în alte condiții le-ar dezaproba total. (...) În egală măsură, Curtea nu poate să nu rețină că inculpatul, medic cu renume, cu o reputație de invidiat în lumea medicală din România, un chirurg cu multă experiență, un reputat profesor, s-a găsit dintr-o dată în situația de a suporta rigorile legii penale, trecând printr-o procedură de analiză a oportunității luării măsurii arestării preventive,*

<sup>24</sup> Curtea de Apel București, Secția a II - a penală, dec. nr. 614/A/22 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>25</sup> Curtea de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 462/12 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>26</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>27</sup> Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, dec. nr. 348/A/18 martie 2020, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>28</sup> Afirmația este adevărată inclusiv în cazurile, foarte puține, în care condamnarea s-a dispus pentru varianta atenuată a luării de mită de la art. 308 Cod penal – a se vedea, de pildă, Curtea de Apel Constanța, Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, dec. nr. 815/P/20 iulie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

*nemaiavând dreptul să profeseze, fiind dat drept exemplu negativ printr-o campanie mediatică la momentul respectiv, ale cărei efecte pot fi apreciate dintr-o anumită perspectivă mult mai grave pentru o astfel de personalitate decât însăși condamnarea penală din dosarul de față. În același timp, stigmatul pe care trebuie să-l poarte tot restul carierei și vieții sale ca și consecințele legale ale unei condamnări se pot dovedi, la vârsta inculpatului mult mai nefaste decât chiar executarea pedepsei în regim de detenție. Este evident că în speța de față, personalitatea inculpatului, aportul acestuia la atingerea unor adevărate performanțe medicale într-un domeniu al medicinei românești foarte sensibil și plin de provocări, care pentru orice practician cu conștiință și respect față de sine și față de pacienți, în speță, copii, (chestiune care conferă o altă dimensiune tuturor aspectelor menționate), presupune multe sacrificii personale dar și multe satisfacții și insatisfacții generate de deficiențele unui sistem plin de lipsuri, fac ca procesul de individualizare a pedepsei și a modalității ei de executare să nu fie deloc simplu. Acordând o valoare egală tuturor aspectelor de mai sus, Curtea consideră că pentru a asigura un just echilibru între nevoile societății și drepturile inculpatului nu poate decât să considere că se impune reținerea circumstanței atenuante, ale cărei efecte constau în reducerea limitelor speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită cu o treime. Astfel, pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată de judecătorul fondului apare ca fiind incorect individualizată, chiar dacă este o pedeapsă minimă, a cărei majorare în sensul cerut de parchet nu se impune, dar care față de incidența tuturor textelor de lege de mai sus, va fi redusă de Curte la 2 ani și 6 luni închisoare”<sup>29</sup>.*

De asemenea, mai remarcăm faptul că reținerea formei continuate a infracțiunii nu conduce niciodată spre aducerea pedepsei efectiv aplicate spre maximul special, nici măcar spre mediu, asta indiferent de cât de amplă a fost activitatea infracțională reținută în condițiile art. 35 alin. (1) Cod penal.

În mod similar, cuantumul efectiv al mitei primite, pretinse sau acceptate nu conduce la o agravare semnificativă a pedepsei efectiv aplicate, maximul fiind în continuare la 3 ani de închisoare.

Mai putem constata și faptul că în marea majoritate a situațiilor inculpații nu au ajuns să execute efectiv pedeapsa în regim de detenție, fiind dispusă suspendarea executării acesteia sub supraveghere, cu stabilirea unei varietăți a duratei termenului de supraveghere. S-a reținut, spre pildă, în justificarea unei astfel de soluții, că „incontestabil, infracțiunea dedusă judecății este de o gravitate ridicată, ilustrată în principal de natura relațiilor sociale afectate - atingerea importantă adusă uneia dintre cele mai importante valori sociale ocrotite de legea penală privind probitatea medicilor, modul și împrejurările în care faptele au fost comise - obținerea de foloase materiale necuvenite în legătură cu atribuțiile acestuia de serviciu, numărul actelor materiale comise în baza aceleiași rezoluții infracționale. Cu toate acestea, subliniem că aplicarea pedepsei nu trebuie să echivaleze totuși unei acțiuni de răzbunare, ci are ca obiectiv reinsertia socială a infractorului și prevenția generală, fiind, totodată, necesar, ca sancțiunea să fie individualizată într-o manieră care să îl convingă pe inculpat de necesitatea respectării legii și să îl determine în viitor să nu mai comită fapte penale. De asemenea, la determinarea pedepsei un rol important îl joacă și factorul personal legat de personalitatea inculpatului și bagajul său socio-moral cu care se prezintă în fața autorităților judiciare. Observăm, în acest context că inculpatul este o persoană bine

<sup>29</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

*integrată în societate, dar și activitatea meritoasă desfășurată în domeniul medical și pe plan social, așa cum rezultă din caracterizările depuse la dosar, respectiv că se află la prima confluență cu legea penală. Opinăm că pedeapsa principală de 3 ani închisoare, a cărei executare este suspendată sub supraveghere pe durata unui termen de supraveghere de 3 ani și care este însoțită de pedepsele complementare și accesorii prevăzute de art. 66 alin. (1) litera a), b), g) Cod penal, reprezintă un tratament sancționator proporțional, neimpunându-se reindividualizarea, în sensul agravării acesteia”<sup>30</sup>.*

Într-un singur caz s-a ajuns la executarea efectivă<sup>31</sup>, dar și aici pedepsele pentru cele trei infracțiuni de luare de mită reținute în sarcina cadrului medical au fost stabilite de instanță la minim, motivul pentru care s-a ajuns la executarea efectivă fiind legat de imperativul regimului juridic sancționatoriu al concursului de infracțiuni, care a făcut ca pedeapsa rezultantă să fie peste limita de 3 ani prevăzută între condițiile aplicării suspendării sub supraveghere a executării pedepsei la art. 91 alin. (1) lit. a) Cod penal<sup>32</sup>.

**b.** Mult mai divergentă este practica judiciară sub aspectul incidenței pedepsei complementare prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Aici, regăsim decizii în care acest text legal nu este aplicat cu totul (pct. 1 și 4 din tabel), decizii în care se interzice exercitarea profesiei în cadrul specific al instituției în care activa infractorul la momentul comiterii luării de mită (pct. 3), decizii în care i se interzice exercitarea în concret doar a specializării în care lucra cât a comis infracțiunea (pct. 17), decizii prin care se statuează interzicerea exercitării profesiei de medic, indiferent de alte limitări (pct. 10, 13, 14, 16 spre exemplu), precum și hotărâri, majoritatea, în care i se interzice medicului exercitarea profesiei, dar limitat la sistemul public de sănătate.

În motivare, relativ la neaplicarea pedepsei complementare, se arată, spre exemplu, că *„inculpatul se află la primul contact cu legea penală, se bucură de referințe pozitive în comunitate, este un om care și-a dedicat întreaga viață profesiei, astfel cum a susținut apărarea acestuia la termenul de judecată în apel din data de 12.12.2023, toate aceste aspecte evidențiind că aplicarea pedepsei complementare și accesorii prev. de disp. art. 66 alin.1 lit.g Cod Penal nu este necesară. Raportând efectele aplicării pedepselor accesorii și complementare asupra vieții inculpatului la gravitatea încălcării dispoziției legale, la împrejurarea că fapta este o conduită izolată în comportamentul acestuia, interdicția instituită depășește nivelul de proporționalitate și echitate pe care trebuie să-l aibă orice măsură sancționatorie, consecința fiind o agravare nejustificată și injustă a răspunderii penale și care ar risca să producă efecte contrare scopului urmărit, acela de reeducare a inculpatului. În acest context, nu se poate reține că pedeapsa complementară și accesorie aplicată de prima instanță ar fi de natură să completeze pedeapsa principală, în vederea atingerii scopului ei, ori că ar fi de natură să asigure o prevenție specială. Drept urmare, constatând că sunt întemeiate criticile apelantului-inculpat sub acest aspect, Curtea va*

<sup>30</sup> Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 447/A/12 Noiembrie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>31</sup> Curtea de Apel București, Secția a II - a penală, dec. nr. 614/A/22 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>32</sup> „Cu privire la modalitatea de executare a pedepsei rezultante aplicate, având în vedere că aceasta depășește plafonul maxim de 3 ani închisoare prevăzut de dispoz. art. 91 alin. 1 lit. a Cp pentru suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, aplicarea acestei modalități de individualizare a executării pedepsei nu este permisă de dispozițiile legale” - Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, dec. nr. 614/A/22 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro)

*înlătura pedeapsa complementară și pedeapsa accesorie privind interzicerea exercitării profesiei de medic în sistemul public de sănătate, prevăzut la art. 66 alin. (1) lit. g) din Codul penal*<sup>33</sup>.

De asemenea, în ceea ce privește limitarea incidenței sale doar la sistemul public de sănătate s-a motivat, spre pildă, că „*având în vedere gravitatea faptei din perspectiva numărului redus de acte materiale (un singur act material) a modalității de săvârșire care vizează forma cea mai ușoară a infracțiunii de luare de mită, respectiv primirea unei sume de bani fără a condiționa actul medical, aspectele evidențiate de materialul probator în legătura cu competența profesională a inculpatului și referirile pozitive din partea pacienților inclusiv în legătură cu modul în care își exercită profesia se apreciază disproporționată interzicerea de a exercita profesia de medic în general cu atât mai mult cu cât aceasta se va răsfrânge și asupra eventualilor pacienți. Ca atare, pentru a sancționa conduita inculpatului de o manieră care să asigure proporționalitatea pedepsei, să garanteze protecția societății față de astfel de comportamente, dar și să asigure dezideratul că inculpatul nu va repeta actul sancționat de legea penală, se impune restrângerea ariei acestei interdicții la interdicția exercitării profesiei de medic exclusiv în sistemul public de sănătate, atâta timp cât infracțiunea a fost comisă în îndeplinirea unei funcții publice*”<sup>34</sup>.

În același sens, dar raportat și de invocarea de către procuror a posibilității comiterii infracțiunii și în mediul privat, s-a reținut că „*în dezacord cu statuările primei instanțe, Curtea reține că, deși faptele inculpatului au un caracter grav, iar atingerea adusă valorilor sociale ocrotite prin norma de incriminare are un caracter serios, tocmai prin raportare la datele care caracterizează persoana inculpatului, așa cum ele au fost expuse în paragrafele ce preced, pedeapsa complementară stabilită, deși adecvată prin natura sa, este disproporționată cu scopul acesteia în raport de conținutul său concret. Se constată că inculpatul a comis infracțiunea de luare de mită, în formă continuată (15 acte materiale), profitând de calitatea sa de medic primar în specializarea ortopedie – traumatologie în cadrul Spitalului Clinic de Recuperare. Din această perspectivă, aplicarea pedepsei complementare prev. de art. 289 alin. 1 C.pen. rap. la art. 66 alin. 1 lit. g) C.pen. are caracter justificat. În schimb, în ceea ce privește conținutul concret al acestei pedepse complementare, inculpatul a comis infracțiunea de corupție profitând de calitatea sa de medic în cadrul unei unități medicale de stat, unde, așa cum se știe, serviciile medicale și/sau asistența medicală sunt prestate în mod gratuit. În raport de datele care caracterizează favorabil persoana inculpatului, cu referire directă la expertiza/experiența profesională excepțională a inculpatului, scopul răspunderii penale, nevoia statului de a rezolva raportul penal de conflict, posibilitățile inculpatului de reinserție socială, este suficientă stabilirea în sarcina inculpatului a interdicției a exercita profesia de medic în cadrul sistemului public de sănătate. Ca atare, pentru a răspunde nevoii sociale de asistență medicală calificată, expertiza și cunoștințele profesionale ale inculpatului pot fi valorificate în cadrul sistemului privat de sănătate. Deși este reală susținerea Ministerului Public că, în anumite condiții, lăsat să lucreze într-o unitate medicală privată, ar putea să comită infracțiunea de luare de mită prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 308 alin. (1) C.pen., este de observat că, pe de-o parte, prin aplicarea unor pedepse la finele procesului penal se urmărește, printre altele, tocmai prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, iar pe de altă parte, în speță, inculpatul, prin*

<sup>33</sup> Curtea de Apel București, Secția a II – a penală, dec. nr. 276/A/05 martie 2024, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>34</sup> Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, dec. nr. 467/A/18 mai 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

modul în care a acționat, a instituit un set de tarife pentru intervențiile chirurgicale efectuate, care, în mod firesc, erau gratuite. Or, într-o unitate medicală privată toate serviciile medicale se prestează cu titlu oneros. Stabilirea drepturilor al căror exercițiu este interzis trebuie să decurgă din natura faptei comise, iar orice limitare a exercițiului unor drepturi trebuie să fie proporțională cu scopul prevenirii săvârșirii de infracțiuni. Tot sub acest aspect, se mai are în vedere și împrejurarea că, raportat la vârsta și calificarea profesională, inculpatul s-ar afla în dificultate să profeseze în prezent în orice alt domeniu în ipoteza în care exercitarea profesiei de medic ar fi interzisă de plano. Inculpatul este unicul susținător al familiei sale și, așa cum s-a arătat, membrii de familie se confruntă cu grave și serioase probleme de sănătate, care îi pun în imposibilitate să desfășoare activități lucrativă”<sup>35</sup>.

Orientându-se spre o limitare și mai strictă a incidenței pedepsei complementare, decide o altă curte de apel că „legiuitorul nu prevede că pedeapsa complementară trebuie să aibă un efect global, al interzicerii totale a dreptului inculpatului de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii. Altfel spus, legea nu interzice ca desfășurarea acestei profesii să îi fie interzisă inculpatului numai în anumite locuri. Drept urmare, prin raportare la gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, Curtea constată că nu se impune interzicerea globală și totală a dreptului inculpatului de a profesa ca medic specialist în radiologie și imagistică medicală, fiind o sancțiune suficientă că acesta va trebui să se orienteze înspre un alt spital în care să profeseze”<sup>36</sup> **în condițiile în care, același complet arată - în respingerea apelului inculpatului referitor la pedeapsa complementară primită - de această dată că „fapta săvârșită de inculpat este una gravă, fiind vorba despre două acte materiale ale infracțiunii de luare de mită. Împrejurările săvârșirii acesteia nu pot fi nici ele reținute în favoarea inculpatului, fiind mai degrabă de natură a agrava infracțiunea săvârșită. Se are în vedere în acest sens faptul că inculpatul a acționat în timpul pandemiei de Covid-19, atunci când listele de programări ale pacienților erau extinse și decalate, inculpatul acceptând propunerea lui X de a primi anticipat anumiți pacienți, în schimbul unor recompense. Din convorbirile inculpatului cu numitul X rezultă suficiente elemente care să determine concluzia unei specializări infracționale ridicate a inculpatului și a unui risc ridicat de recidivă. Inculpatul discută în mod uzual și cifrat cu numitul X despre plata consultațiilor la negru, cu sutană neagră, și pare versat în materia sumelor vehiculate în cadrul activităților de efectuare prin corupție a actelor medicale și a căilor fiabile pentru plata lor. De asemenea, convorbirile menționate cu privire la faptele săvârșite denotă un anumit cinism în comiterea lor, cinism care, tolerat, are un efect coroziv asupra statului de drept. Apărarea statului de drept nu presupune doar respectarea dreptului la muncă al inculpatului, ci și reprimarea infracțiunilor, mai ales atunci când sunt comise cu o rea-credință și o perseverență deosebite. Posibilitatea efectuării actelor medicale prin telemuncă, avansată de inculpat, nu constituie o garanție suficientă, care să înlocuiască rolul preventiv (atât special, cât și general) al pedepselor complementare și accesorii dispuse de prima instanță”<sup>37</sup>.**

<sup>35</sup> Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, dec. nr. 983/A/07 iulie 2021, www.rejust.ro.

<sup>36</sup> Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 706/A/21 decembrie 2023, www.rejust.ro.

<sup>37</sup> Ibidem.

3. Așa cum putem constata relativ facil, există o discrepanță semnificativă între limitele de pedeapsă stabilite de legiuitor și sancțiunile efectiv aplicate de judecători.

Această tendință nu se regăsește doar la nivelul instanțelor de judecată, din practica analizată de noi reieșind că și parchetele împărtășesc aceeași viziune, în general. Astfel, spre exemplu, în spețele analizate, am identificat doar 7 cazuri<sup>38</sup>, din cele 21 de hotărâri, în care instanța de apel a avut ocazia să analizeze aspecte care să vizeze individualizarea sancțiunilor aplicate în apelul Parchetului.

De asemenea, tot prin intermediul portalului de jurisprudență menționat, am căutat, în perioada ianuarie 2023 – iulie 2024 sentințele pronunțate de tribunale sesizate cu un acord de recunoaștere a vinovăției încheiat de procuror cu cadre medicale cercetate pentru comiterea infracțiunii de luare de mită. Am identificat aici 4 hotărâri, situația fiind descrisă în tabelul de mai jos.

Tabel 3

r.	profesie	Număr de acte / sume de bani	Pedeapsă principală	Pedeapsă complementară prevăzută la art. 66 alin. (1) lit. g) C.pen.
39	medic în cadrul Institutului de Pneumoftiziologie	32 acte - 21950 de lei	3 ani – art. 91 - pe un termen de supraveghere de 3 ani	Interzicerea exercitării dreptului de a exercita profesia în executarea căreia a săvârșit fapta, respectiv cea de medic în sistemul public de sănătate de pe teritoriul României - pe o perioadă de 2 ani și 6 luni
40	asistent medical	136 de acte - 40.800 de lei	2 ani și 6 luni - art. 91 C.pen. - pe un termen de supraveghere de 3 ani	art. 66 alin. (1) lit. a) și lit. b) C. pen. - pe o durată de 3 ani – <i>fără litera g)</i>
41	medic de familie	13 acte - 5700 lei și 150 euro	2 ani – rezultantă 2 ani și 6 luni – art. 91 C.pen. – pe un termen de supraveghere de 4 ani	art. 66 alin. (1) lit. a) și b) C.pen. - pe o perioadă de 3 ani - <i>fără litera g)</i>
42	medic specialist chirurgie pediatrică	6 acte - 1.550 lei	2 ani – art. 91 C.pen. - pe un termen de supraveghere de 2 ani	art. 66 alin. (1) lit. a) și b) C.pen. - pe o perioadă de 2 ani - <i>fără litera g)</i>

<sup>38</sup> Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 706/A/21 decembrie 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, dec. nr. 467/A/18 mai 2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel București, Secția a II - a penală, dec. nr. 469/A/14 aprilie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel Târgu Mureș, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 447/A/12 Noiembrie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel Iași, Secția penală și pentru cauze cu minori, dec. nr. 377/28 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel Pitești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, dec. nr. 358/2021/28 aprilie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro), Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>39</sup> Tribunalul București, Secția I penală, s.pen. nr. 163/12.02.2024, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>40</sup> Tribunalul Caraș Severin, Secția penală, s.pen. nr. 94/14.12.2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>41</sup> Tribunalul Prahova, Secția penală, s.pen. nr. 118/17.05.2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>42</sup> Tribunalul Sălaj, Secția penală, s.pen. nr. 31/12.04.2023, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro)

### III. POSIBILELE EXPLICAȚII ALE DIFERENȚEI DINTRE TRATAMENTUL SANȚIONATOR IMAGINAT DE LEGIUITOR ȘI PEDEPSELE EFECTIV APLICATE

Față de aceste date, credem că trebuie analizate eventualele cauze ale acestei discrepanțe semnificative.

1. O situație care ar putea să justifice o astfel de diferență este dată de tendința pe care o arată uneori legiuitorul în a stabili limite de pedeapsă absurd de mari pentru comiterea unor infracțiuni. Este ceea ce a fost denumit *drept penal demagogic*<sup>43</sup>, fenomen pe care l-am observat, spre exemplu, în cazul infracțiunii de furt în contextul Codului penal anterior, unde furtul simplu ajunsese să fie sancționat cu închisoarea de la 1 la 12 ani, sau în Codul penal în vigoare relativ la sancționarea infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale<sup>44</sup>.

Cu alte cuvinte, o posibilă explicație ar putea rezida în refuzul magistraturii naționale de a aplica o politică penală absurdă.

Totuși, analizând evoluția legislației în materie, observăm că luarea de mită, încă de la momentul intrării în vigoare a Codului penal anterior era sancționată cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi<sup>45</sup>. Aceste limite sunt identice în legislația actuală. Drept urmare, nu se poate vorbi de o revoluție, nici măcar de vreo intervenție a legiuitorului, în ultimii 70 de ani.

Singura schimbare ce poate fi semnalată este aducerea în sfera infracțiunii de luare de mită a fetei fapte de primire de foloase necuvenite, prevăzută de art. 256 Cod penal anterior<sup>46</sup>. Aceasta, în forma inițială a Codului era sancționată cu „*închisoarea de la o lună la un an sau cu amendă*”. În forma de la ieșirea sa din vigoare se ajunsese deja la „*închisoare de la 6 luni la 5 ani*.” Cu alte cuvinte putem spune că, în ceea ce privește actele specifice elementului material al luării de mită realizate ulterior efectuării actului medical, tratamentul sancționator s-a agravat extrem de mult, limitele de pedeapsă fiind duble relativ la cea maximă și de 6 ori mai mari în cazul celei minime. De asemenea, fosta incriminare de primire de foloase necuvenite presupunea doar primirea efectivă de bani ori de alte foloase, pe când în prezent elementul material este cel al luării de mită, anume și pretinderea sau acceptarea promisiunii de astfel de beneficii. De altfel, așa cum arătam și mai sus, primirea ulterioară cu titlu de recompensă a și fost subliniat de unele instanțe când descriu caracterul puțin grav al faptelor comise<sup>47</sup>.

Totuși, analizând hotărârile nu remarcăm o demarcație clară relativ la pedepsele aplicate între cele două situații. Nu vedem o practică constantă în sensul că primirea ulterioară realizării actului medical este cea sancționată la minim, iar luarea de mită realizată anterior sau concomitent beneficiază de pedepse măcar spre mediu. Toate pedepsele sunt plasate, indiferent de cum s-au comis, invariabil, între 2 și 3 ani de închisoare.

<sup>43</sup> T. Manea, C.-N. Constantinescu Mărunțel, H.Ș. Tiugan, *Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului*, Editura Hamangiu, București, 2022, p. 302.

<sup>44</sup> Despre acest fenomen, alături de alte manifestări ale unei politici penale defectuoase, cum ar fi incriminarea excesivă, a se vedea V.Cioclei, 3P, un „virus” reactivat, care amenință sănătatea justiției penale, *Analele Universității din București, Seria Drept – Forum juridic*, nr. 2/2020, DOI: <https://www.doi.org/10.31178/AUBD-FJ.2020.2.07>.

<sup>45</sup> Art. 254 Cod penal anterior.

<sup>46</sup> Art. 256 – „*Primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori de alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și care era obligat în temeiul acesteia, se pedepsește.*”

<sup>47</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

2. O a doua explicație poate fi simplul fapt că la nivelul magistraturii există o credință intimă că luarea de mită săvârșită de cadrele medicale nu este un gest atât de grav încât să justifice o sancționare drastică.

De altfel, deși teoretic fenomenul este recunoscut ca fiind relevant – se reține spre exemplu că *„faptele de acest gen, circumscrise infracțiunilor de corupție, trebuie să fie sancționate prin pedepse care să aibă o amplitudine și adâncă rezonanță în mentalul individual al persoanelor și să fie larg percepute și propagate în societate. Astfel, persoanele conștientizează că în ipoteza în care înțeleg să adopte conduite infracționale, precum cea reținută în sarcina inculpatei, se expun la sancțiuni ferme și riguroase, care presupun, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, chiar pedepse cu închisoarea cu executare în regim de detenție”*<sup>48</sup> – în realitate, la momentul analizei fiecărui caz în parte, din argumentarea instanțelor transpare mila față de infractor, și preocuparea pentru situația personală a acestora.

Acesta este resortul neaplicării complete a pedepsei complementare a interdicției exercitării *„dreptului de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii”* în condițiile art. 66 alin. (1) lit. b) Cod penal – așa cum arătam și mai sus, se reține spre exemplu că *„raportat la vârsta și calificarea profesională, inculpatul s-ar afla în dificultate să profeseze în prezent în orice alt domeniu în ipoteza în care exercitarea profesiei de medic ar fi interzisă de plano. Inculpatul este unicul susținător al familiei sale și, așa cum s-a arătat, membrii de familie se confruntă cu grave și serioase probleme de sănătate, care îi pun în imposibilitate să desfășoare activități lucrative”*<sup>49</sup>.

Acesta este și motivul pentru care instanțele fac tot ce pot să dispună suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, așa cum am văzut, de asemenea, și anterior.

Sublinia, de pildă, o curte de apel, că *„justiția, indiferent de situația ce face obiectul judecății, în spețe similare, trebuie să ia măsuri ferme care să descurajeze pe viitor astfel de comportamente ce nu pot fi aprobate nici măcar din perspectivă morală și care îmbracă forma ilicitului penal, însă în același timp trebuie să denote prin soluția pronunțată, înțelepciune și chibzuință și să nu aplice legea automat, numai în litera ei, dar și în spiritul ei, care uneori se poate dovedi mult mai important și cu conotații sociale adânci”*<sup>50</sup>.

## SOLUȚII

1. Cu alte cuvinte, putem afirma cu un grad mare de siguranță că există o disonanță între intenția legiuitorului de sancționare a luării de mită și modalitatea efectivă de punere în practică a acestei intenții la nivelul organelor judiciare.

Iar această concluzie este dublată de o altă realitate, anume că nu putem acuza de absurd nici instanțele sau parchetele, care privesc fiecare cauză raportat la ea însăși și au avantajul că se află mai aproape de fenomenul infracțional în sine, și nici legiuitorul, care are o abordare constantă asupra modului de combatere a fenomenului corupției, privindu-l ca pe o problemă ce trebuie rezolvată cu duritate, mai ales în contextul imaginii extrem de

<sup>48</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 1768/A/22 decembrie 2022, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>49</sup> Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, dec. nr. 983/A/07 iulie 2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro).

<sup>50</sup> Curtea de Apel București, Secția I penală, dec. nr. 430/A/30.03.2021, [www.rejust.ro](http://www.rejust.ro)

negative existente la nivel social despre corupție în general și mita în cadrul sistemului medical în mod specific, așa cum am arătat și anterior<sup>51</sup>.

**2.a.** Totuși, față de discrepanța evidentă, o serie de soluții trebuie gândite, în așa fel încât combaterea fenomenului să devină eficientă.

Primul aspect pe care am dori să îl semnalăm este lipsa de utilitate a pedepsirii unor medici cu pedepse la închisoare cu executare efectivă.

Cu siguranță pot fi și extreme, în care se condiționează, spre pildă, un act medical esențial pentru viața pacientului de primirea unor sume de bani, context care ar putea justifica încarcerarea.

Însă, în general, nu ne aflăm în fața unor infractori care să cauzeze o stare de temere în societate sau să fie un pericol pentru semenii lor. Chiar invers am putea spune, în fapt, pe lângă actele de corupție – reprobabile în mod evident, așa cum subliniază și instanțele - persoanele inculpate contribuie, după propriile posibilitățile, în marea majoritate a cazurilor, la binele pacienților pe care îi au în față.

**b.** Pe de altă parte, pentru ca fenomenul să fie în mod real diminuat sunt totuși necesare măsuri care să aibă un caracter descurajant efectiv.

Cu alte cuvinte costul pentru corupție trebuie să existe, și să fie suficient de mare încât să determine funcționarul să se abțină de la a *pretinde, primi bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori accepta promisiunea unor astfel de foloase*. Or, pedepse complementare prin care cadrul medical este obligat doar să își schimbe locul de muncă, sau doar să reziste un an, doi, fără să profeseze, în mod evident - față de percepția puternic negativă a prezenței mitei în sistemul de sănătate – nu sunt suficiente.

Drept urmare, credem noi, specific pentru sistemul medical, ar trebui creată o politică penală care să se bazeze mai degrabă pe sancțiuni pecuniare însemnate.

De asemenea, eficient poate fi un regim juridic în care un cadrul medical, condamnat pentru comiterea infracțiunii de corupție pasivă, să fie obligat să reparcurgă toate etapele prevăzute de lege, pentru a putea practica din nou. Cu alte cuvinte, să se ajungă la situația întoarcerii medicului în poziția unui abia absolvent de facultate, care trebuie să devină rezident și să urce treptele profesiei.

În același timp, primirea - făcută în mod accidental și nu sistematic – de bani sau alte foloase, ulterior realizării actului medical, ar trebui sancționată mai blând decât restul situațiilor de luare de mită. În adevăr, în acest caz există și un puternic sentiment de recunoștință din partea pacientului sau aparținătorilor acestuia, aspect care nu poate fi ignorat.

**c.** În final amintim că indiferent de regimul sancționator ales, este necesar să fim conștienți de toată panoplia efectelor pe care acestea le pot produce.

În lumea reală putem ajunge în contexte dificile, în care singurul medic specializat într-o anumită ramură, ATI de exemplu, dintr-o localitate, să fie condamnat, iar gradul de atracție al zonei pentru alte cadre medicale să fie extrem de redus. La fel, este posibil ca singurul medic care poate să efectueze anumite intervenții, extrem de dificile, să fie în același timp și corupt. Or, în astfel de contexte, răul pe care îl face comunității intervenția

---

<sup>51</sup> <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2968>.

organelor judiciare, dacă se ajunge la punerea în imposibilitatea prestării actului medical, să fie în fapt cu mult mai mare – pe termen scurt – decât neplăcerile cauzate de existența fenomenului corupției.

E cam complicat să te bucuri de un mediu social corect și onest dacă ești mort.

Tocmai din acest motiv abordarea fenomenului corupției nu se poate face doar, sau primordial, prin sancționare.